

Ж.О. Семко

Державне підприємство «Український науково-дослідний інститут вагонобудування», вул. І. Приходька, 33, м. Кременчук, Полтавська обл., 39621, Україна
Телефон: (05366) 6-02-50, E-mail: shaganne@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0047-8509>

Н.П. Герко

Державне підприємство «Український науково-дослідний інститут вагонобудування», вул. І. Приходька, 33, м. Кременчук, Полтавська обл., 39621, Україна
Телефон: (05366) 6-02-50, E-mail: ninagerko@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9216-8511>

ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ. ДОБРОВІЛЬНА ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ. ПЕРЕВАГИ, ПОМИЛКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Законом України Про технічні регламенти та оцінку відповідності закріплено виконання обов'язків, що взяла на себе наша країна підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони у сфері оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів. Положеннями цього закону встановлено терміни та їхні визначення, правила щодо діяльності, права та обов'язки учасників процесу, вимоги до продукції, що надається на ринку, вводиться в обіг або в експлуатацію, вимоги щодо здійснення процедур оцінки відповідності. Законом також встановлено засади та форми здійснення добровільної оцінки. При цьому, розгляд особливостей застосування добровільної оцінки відповідності, можливі ризики та помилки, переваги та перспективні напрямки нормативно – правовими актами не передбачено. Ці актуальні питання висвітлюються у національних стандартах та знаходять своє відображення у правилах здійснення діяльності з оцінки відповідності. Крім того, слід взяти до уваги, що у законодавчих актах наведено узагальнене визначення об'єктів технічного регулювання. Отже, цілком є доцільним у підзаконних актах конкретизувати перелік таких об'єктів, з наданням інформації, які саме об'єкти потребують обов'язкових дій з оцінки відповідності у розумінні виконання положень закону. Також, якщо це є об'єктивно ґрунтовним та доцільним ці переліки можуть містити вказівки щодо застосування певних модулів оцінки відповідності. Ці переліки можуть бути наведені як в самих технічних регламентах (чи відповідних додатках до технічних регламентів), так і можуть бути оформлені окремими документами, які затверджують відповідні органи виконавчої влади залежно від їхньої сфери діяльності. Законодавчо встановлено, що здійснення добровільної оцінки відповідності не вимагається технічними регламентами, але це не забороняє

© Семко Ж.О., Герко Н.П., 2024

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

проведення такої оцінки в будь-яких формах, включаючи випробування, декларування відповідності, сертифікацію та інспектування, та на відповідність будь-яким заявленим вимогам.

Ключові слова: технічні регламенти, процедури оцінки відповідності, добровільна оцінка відповідності, відповідність продукції встановленим вимогам.

Незабаром відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 13 червня 2024 р. № 692 Про внесення зміни до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 53 [1] набере чинності постанова № 53 Про внесення змін до Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту і Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту [2]. У зв'язку з цією подією постає актуальним питання, що буде із сертифікацією у сфері залізничного транспорту зокрема з добровільною її формою? Чи не стане проведення оцінки відповідності в законодавчо регульованій сфері панацеєю під час здійснення процесів щодо проектування, створення, виробництва, введення в експлуатацію та під час експлуатації продукції, що має відповідати вимогам технічних регламентів, та забезпечення ринку продукцією належної якості з належним рівнем безпеки.

Для отримання відповідей на поставлені вище питання слід нагадати, що законом України Про технічні регламенти та оцінку відповідності [3] встановлено такі положення:

«– закон регулює відносини, що виникають у зв'язку з розробленням та прийняттям технічних регламентів і передбачених ними процедур оцінки відповідності, їх застосуванням стосовно продукції, яка вводиться в обіг, надається на ринку або вводиться в експлуатацію, а у випадках, визначених частиною другою статті 11 цього Закону, - перебуває в експлуатації в Україні, а також здійсненням добровільної оцінки відповідності (частина перша статті 2);

– дія закону поширюється на всі види продукції, за винятком: об'єктів будівництва; об'єктів авіаційної діяльності; виробів мистецтва та унікальних виробів народного художнього промислу; предметів антикваріату» (частина друга статті 2);

«– дія закону не поширюється на санітарні та фітосанітарні заходи, суб'єктів авіаційної діяльності» (частина третя статті 2).

Отже, продукція, що не підпадає під вище наведені виключення, стає об'єктом сфери технічного регулювання, якого стосуються положення закону [3].

Але, слід визнати, що у разі наявності загальної вимоги щодо продукції, яка має відповідати вимогам технічних регламентів із застосуванням під час їхньої оцінки передбачених процедур оцінки відповідності, у проведенні саме оцінки відповідності деяких видів продукції, зокрема для залізничного транспорту, є певні особливості.

Відповідно до технічних регламентів у сфері залізничного транспорту визначено такі об'єкти технічного регулювання:

- 1) у технічному регламенті безпеки інфраструктури залізничного транспорту [4]:
 - залізничні колії загального користування (в тому числі під'їзні колії),
 - інженерні споруди (мости, тунелі, віадуки тощо),
 - електричні мережі, тягові підстанції та інші пристрої технологічного електропостачання, контактну мережу,
 - системи сигналізації, централізації, блокування, зв'язку і телекомунікацій, інформаційні комплекси та системи управління рухом поїздів,

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

- шляхи доступу пасажирів та вантажів до елементів інфраструктури,
- захисні лісонасадження,
- локомотивні і вагонні депо, пункти технічного обслуговування вагонів,
- вокзали, а також інші будівлі, споруди, пристрої та обладнання, що забезпечують функціонування такого комплексу та використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом;

2) у технічному регламенті безпеки рухомого складу залізничного транспорту [5]:

- локомотиви;
- моторвагонний рухомий склад;
- пасажирські вагони локомотивної тяги (далі - пасажирські вагони);
- вантажні вагони;
- спеціальний рухомий склад залізничного транспорту;
- складові частини рухомого складу залізничного транспорту.

Не має сумнівів, що таке загальне визначення об'єктів технічного регулювання ставить цілком обґрунтоване питання: чи усі ці об'єкти потребують дій з оцінки відповідності у розумінні виконання положень закону [3].

На це питання є відповідь у додатках під номером 1 до кожного з перелічених технічних регламентів [4] та [5] згідно із постановою № 53 [2].

Отже, є ПЕРЕЛІК складових елементів інфраструктури залізничного транспорту, які підлягають оцінці відповідності та ПЕРЕЛІК рухомого складу та його складових частин, що підлягають оцінці відповідності, в яких надано не тільки конкретні види та типи продукції, але й процедури оцінки відповідності, за якими може бути проведена оцінка відповідності. Виконання цих вимог забезпечує презумпцію відповідності продукції встановленим у технічних регламентах вимогам.

Але, до цих переліків, звісно, потрапила продукція, яку визначено як об'єкти, відповідність яких має особливий вплив на загальну безпеку залізничного транспорту в цілому та на його окремі системи чи підсистеми зокрема.

Тоді справедливим стає питання: що робити з іншими об'єктами залізничного транспорту, які не потрапили до цих переліків, оскільки відповідно до частини четвертої статті 11 закону України Про залізничний транспорт [6]:

– «рухомий склад, обладнання та інші технічні засоби, які постачаються залізничному транспорту, повинні відповідати вимогам безпеки руху, схоронності вантажів, охорони праці, екологічної безпеки і мати відповідний сертифікат.»

Виникає інше логічне питання: який документ можна вважати відповідним сертифікатом?

У розумінні закону [3] сертифікат (у тому числі сертифікат відповідності), а також декларація (в тому числі декларація про відповідність), звіт, висновок, свідоцтво, або будь-який інший документ, що підтверджує виконання заданих вимог, які стосуються об'єкта оцінки відповідності є документом про відповідність. При цьому, в законі [3] надано визначення таких термінів:

декларування відповідності – підтвердження відповідності першою стороною;

сертифікація – підтвердження відповідності третьою стороною, яке стосується продукції, процесів, послуг, систем або персоналу.

Таким чином, підтвердження відповідності продукції засвідчується одним із наведених вище документів (декларація, сертифікат, звіт, висновок, свідоцтво).

Тоді треба розібратися хто і за яких умов видає документи, що підтверджують відповідність.

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Отже, якщо сертифікація – це підтвердження відповідності третьою стороною, то сертифікат відповідності, як документ, може надавати та третя сторона, що проводила оцінку відповідності. Згідно із визначенням закону [3] це – органи з оцінки відповідності – органи (підприємство, установа, організація чи їх структурний підрозділ), що здійснюють діяльність з оцінки відповідності, включаючи калібрування, випробування, сертифікацію та інспектування.

До речі, оцінку відповідності може здійснювати перша сторона (виробник або його уповноважений представник) та друга сторона (користувач, споживач). Кожна з цих сторін за результатами оцінки відповідності може скласти документи, що підтверджують відповідність продукції (протоколи випробувань, звіти, висновки, тощо), але декларацію про відповідність складає під свою особисту відповідальність тільки виробник або його уповноважений представник, від імені та під відповідальність виробника (стаття 28 закону [3]). При цьому, не має різниці чи то мова йде про продукцію, що внесена до переліків додатку 1 до технічних регламентів [4] та [5], чи то продукцію, якої в цих переліках не має. Декларація має бути складена на будь-яку продукцію відповідно до положень частини першої статті 2 закону [3].

Але очевидно, що заявлена виробником відповідність продукції має базуватись на фактах, які мають відповідне підтвердження. Тобто, у разі відсутності продукції у переліках додатку 1 до технічних регламентів, є доцільним проведення добровільної оцінки відповідності за участю незалежної (чи то від виробника, чи то від користувача) організації. Таку можливість передбачено частиною другою статті 24 закону [3], а саме: «добровільна оцінка відповідності здійснюється на добровільних засадах, в будь-яких формах, включаючи випробування, декларування відповідності, сертифікацію та інспектування, та на відповідність будь-яким заявленим вимогам» з наголошенням у частині першій цієї статті, що «здійснення добровільної оцінки відповідності не вимагається технічними регламентами». При цьому, орган з оцінки відповідності залучається до здійснення добровільної оцінки відповідності на умовах, визначених договором між заявником і таким органом.

Отже, здійснення добровільної оцінки відповідності цілком є рішенням виробника або його уповноваженого представника. Але, і в цьому випадку є деякі особливості.

Як зазначено вище однією із форм оцінки відповідності є декларування, тобто заява виробника про відповідність його продукції будь-яким заявленим вимогам. Ці вимоги можуть бути наведені у будь-яких нормативних документах (національних стандартах, галузевих або стандартах підприємства), у технічних умовах на продукцію, та взагалі у документах, в яких можуть бути подані не стандартизовані рішення щодо виконання вимог. При цьому, слід розуміти, що в силу суб'єктивних обставин оцінка відповідності, проведена першою стороною із складанням декларації, може виявитися не зовсім або зовсім недостовірною. Тому, задля створення цілковитої довіри до відповідності продукції, при складанні декларації є доцільним використовувати посилання на документи, що підтверджують відповідність, видані третьою стороною. Тобто, обґрунтованим фактом достовірності заявленої відповідності продукції для виробника є проведення оцінки відповідності третьою стороною з видачею за результатами такої оцінки сертифіката відповідності (у разі залучення органу з сертифікації), або протоколу випробувань (якщо до оцінки відповідності була залучена випробувальна лабораторія), або звіту про аудит (орган з сертифікації систем менеджменту), або звіту чи висновку (орган з інспектування).

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Таким чином, до переваг добровільної оцінки відповідності можна віднести можливість проводити таку оцінку щодо не стандартизованих рішень. Але в даному випадку стає об'єктивно необхідною умовою те, що оцінювач має дуже добре розумітися на вимогах, що встановлені до цієї продукції, особливостях технологічного процесу її виготовлення, та на досягненнях технічного прогресу у відповідній сфері діяльності.

Іншою перевагою добровільної оцінки є той факт, що проведення оцінки за участю третьої сторони залежить суто від рішення виробника з наступною відповідальністю щодо складання декларації на підставі результатів цієї оцінки.

Як в кожній справі не можливо уникнути певних ризиків та помилок, так й під час прийняття рішення та здійснення добровільної оцінки цілком є можливим здійснити помилкові дії. Насамперед це може стосуватися правильності вибору вимог, стосовно яких буде проводитись оцінка. Очікування споживачів певних якостей продукції важливий фактор у прийнятті рішення, але не єдиний, який може досить суттєво вплинути на процес. Характер виробництва, його оснащення виробничим обладнанням, якість сировини, комплектувальних виробів, які до речі теж можуть бути або є об'єктом оцінки відповідності. Можливим стає досить великий ризик не врахувати якусь невеличку деталь або характеристику і на виході отримати незадовільний результат. Отже, незначна помилка у виборі суттєвих вимог, щодо яких має бути проведена добровільна оцінка відповідності, може обернутись досить важкими наслідками.

Ще однією дуже поширеною помилкою є думка, що принцип добровільного застосування стандартів дозволяє вважати: «хочу – виконую, не хочу – не виконую». Але це зовсім не так. Принцип застосування стандартів на добровільній основі наведений у частині другій статті 23 закону України Про стандартизацію [7], але означає це тільки те, що обрання стандарту, який буде застосовано для виготовлення продукції, є добровільним. А якщо виробник проголосив, що його продукція відповідає вимогам добровільно обраного стандарту, це обумовлює обов'язкове виконання вимог цього стандарту. Крім того у частині другій статті 23 закону [7] є уточнення, що у випадках, встановлених нормативно-правовими актами, застосування стандартів є обов'язковим.

Дуже доречним у сенсі мінімізації ризиків є впровадження ризик-орієнтовного підходу на основі стандартів ДСТУ ISO 31000 [8] та ДСТУ EN IEC 31010 [9].

З огляду на прийняте в Україні законодавство щодо впровадження системи технічного регулювання, відповідно до положень якої оцінка відповідності продукції, яку надають на ринку, вводять в обіг або експлуатацію, а у певних випадках експлуатують, є обов'язковою з точки зору виконання вимог технічних регламентів, що розповсюджуються на цю продукцію, визначити перспективи здійснення добровільної оцінки відповідності досить важко. Але зважаючи на те, що основною метою впровадження системи технічного регулювання є створення, виробництво та надання до застосування безпечної продукції, перспективним напрямком здійснення добровільної оцінки можна вважати створення загально поширеної думки щодо важливості для суспільства наявності такої продукції, що не створює ніяких загроз або має мінімально допустимі ризики щодо небезпеки. Отже, досягнення основної мети щодо отримання загальної безпечності продукції будь-якого виду чи типу шляхом здійснення добровільної оцінки відповідності є не тільки перспективною, але й об'єктивно необхідною умовою для створення життєвого простору у безпечному середовищі.

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Наприкінці слід додати, що безумовною вимогою надання на ринок, введення в обіг чи експлуатацію безпечної продукції є положення закону України Про загальну безпечність нехарчової продукції [10], в якому визначено, що:

а) доказом безпечності продукції є її відповідність національним стандартам, що гармонізовані з відповідними європейськими стандартами;

б) у разі відсутності вимог щодо забезпечення безпечності продукції відповідно до законодавства або за відсутності чи незастосуванні національних стандартів, гармонізованих з європейськими, доказами, що продукція є небезпечною, можна вважати такі умови щодо відповідності продукції в такій послідовності:

1) національним стандартам інших держав щодо забезпечення безпечності продукції, гармонізованим з відповідними європейськими та міжнародними стандартами;

2) регіональним стандартам щодо забезпечення безпечності продукції відповідно до міжнародних договорів України;

3) стандартам України щодо забезпечення безпечності продукції, крім стандартів, що гармонізовані з європейськими;

4) кодексам усталеної практики із забезпечення безпечності продукції у відповідних галузях;

5) досягненням науки і техніки у сфері безпечності продукції;

6) очікуванням споживачів (користувачів) щодо безпечності продукції за звичайних або обґрунтовано передбачуваних умов її використання (у тому числі щодо строку служби та за необхідності введення в експлуатацію вимог стосовно встановлення і технічного обслуговування).

в) продукція не може вважатися небезпечною лише з тих підстав, що вже існують можливості досягнення вищого рівня безпечності або що на ринку пропонується інша продукція, яка становить менший ступінь ризику.

Отже, менш складний шлях підтвердження безпечності продукції полягає в її оцінці вимогам національних стандартів, гармонізованих з європейськими, в тому числі і з використанням добровільної оцінки відповідності.

Висновки.

1. Безпечність продукції, що надається на ринку, вводиться в обіг або експлуатацію є основною метою створення життєвого простору суспільства у безпечному середовищі.

2. Одним із шляхів підтвердження безпечності продукції є оцінка її відповідності вимогам технічних регламентів, а також, застосування добровільної оцінки будь-яким встановленим вимогам, зокрема у національних стандартах.

3. Створення загальної суспільної думки щодо перспективності та необхідності проведення оцінки відповідності продукції, зокрема на добровільних засадах, надасть змогу отримувати та використовувати продукцію, що є взагалі безпечною або такою, що створює мінімально можливі загрози.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2024 р. № 692 Про внесення зміни до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 53 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/692-2024-%D0%BF#Text>

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 53 Про внесення змін до Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту і Технічного регламенту

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

безпеки рухомого складу залізничного транспорту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2022-%D0%BF#Text>

3. Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII Про технічні регламенти та оцінку відповідності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року № 494 Про затвердження Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF#Text>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1194 Про затвердження Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-2015-%D0%BF#Text>

6. Закон України від 4 липня 2014 року № 273/96-ВР Про залізничний транспорт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Закон України від 5 червня 2014 року № 1315-VII Про стандартизацію. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>

8. ДСТУ ISO 31000:2018 (ISO 31000:2018, IDT) Менеджмент ризиків. Принципи та настанови. Чинний від 01.01.2019. Київ: ДП «УкрНДНЦ». 2019. 23 с.

9. ДСТУ EN ІЕС 31010:2022 (EN ІЕС 31010:2019, IDT; ІЕС 31010:2019, IDT) Управління ризиками. Методи оцінювання ризиків. Чинний від 31.12.2023. Київ: ДП «УкрНДНЦ». 2023. 130 с.

10. Закон України від 2 грудня 2010 року № 2736-VI Про загальну безпечність нехарчової продукції. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-17#Text>

Zh.O. Semko

State Enterprise «Ukrainian Scientific Railway Car Building Research Institute»

33 I. Prykhodka St., Kremenchuk, 39621, Ukraine

Tel.: +380 536(6) 60250, E-mail: shaganne@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0047-8509>

N.P. Herko

State Enterprise «Ukrainian Scientific Railway Car Building Research Institute»

33 I. Prykhodka St., Kremenchuk, 39621, Ukraine

Tel.: +380 536(6) 60250, E-mail: ninagerko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9216-8511>

TECHNICAL REGULATION IN UKRAINE, VOLUNTARY CONFORMITY ASSESSMENT. ADVANTAGES, FAILURES, PROSPECTS

The Law of Ukraine On Technical Regulations and Conformity Assessment formalizes the fulfillment of the obligations assumed by our country by signing the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand, in the scope of products conformity assessment to the requirements of technical regulations. The provisions of this law set out terms and their definitions, rules for activities, rights and obligations of participants in the process, requirements for products placed on the market, put into circulation or into operation, and requirements for conformity assessment procedures. The Law also establishes the principles and forms of voluntary assessment. At the same time, the regulations do not provide for consideration of the specific features of voluntary conformity assessment, possible risks and shortcomings, advantages and perspective approaches. These relevant issues are covered in national standards and described in the guidance for the conduct of conformity assessment activities. In addition, it should be taken into account that the legislative acts provide a

generalized definition of the objects of technical regulation. There fore, it is quite reasonable to specify the list of such objects in the by-laws, providing information on which objects require mandatory conformity assessment actions as realized by implementation of law provisions. In addition, if it is objectively reasonable and appropriate, these lists may contain instructions on the application of certain conformity assessment modules. These specified objects may be provided either in the technical regulations themselves (or in the relevant annexes to the technical regulations) or in separate documents approved by the relevant executive authorities depending on their field of activity. The law stipulates that voluntary conformity assessment is not required by technical regulations, but it does not prohibit such assessment in any form, including testing, conformity declaration, certification and inspection, and compliance with any specified requirements.

Key words: *technical regulations, conformity assessment procedures, voluntary conformity assessment, compliance of products with established requirements.*

REFERENCES

1. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 chervnya 2024 roku № 692 Pro vnesennia zminy do punktu 2 postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 sichnya 2022 roku [*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On making changes to paragraph 2 of the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 2022, Yanuar 26 ”] (2024. Yune 13). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/692-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].*
2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 sichnnya 2022 roku № 53 Pro vnesennia zmin do Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky infrastruktury zalizhnychnoho transport i Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky rukhomoho skladu zalizhnychnoho transportu [*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of changes to the Technical Regulations of Infrastructure of RailwayTransport and for the Safety of Rolling Stock of Railway Transport”]. (2022, January 26). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].*
3. Zakon Ukrainy vid 15 sichnya 2015 roku № 124-VIII Pro tekhnichni rehlamenti ta otsinku vidpovidnosti [*Law of Ukraine “On technical regulations and conformity assessment ”, No. 124-VIII]. (2015. January 15). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> [in Ukrainian].*
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 lypnya 2013 roku № 494 Pro zatverdzhennya Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky infrastruktury zalizhnychnoho transport [*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the Technical Regulations for the Safety of Infrastructure of Railway Transport”, № 494]. (2013, July 11). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].*
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 grudnya 2015 roku № 1194 Pro zatverdzhennya Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky rukhomoho skladu zalizhnychnoho transportu” [*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “ On the approval of the Technical Regulations for the Safety of Rolling Stock of Railway Transport ”, № 1194]. (2015, December 30). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].*
6. Zakon Ukrainy vid 4 lypnya 1996 roku № 273/96-VR Pro zaliznychnyi transport [*Law of Ukraine “On Railway Transport” No. 273/96-VR]. (1996, July 4). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96#Text> [in Ukrainian].*
7. Zakon Ukrainy vid 5 chervnya 2014 roku № 1315-VII Pro standartyzatsiiu [*Law of Ukraine “On standardization”, No. 1315-VII]. (2014, June 5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311315-18#Text> [in Ukrainian].*
8. Menedzhment ryzykiv. Pryntsypy ta nastanovy (ISO 31000:2018, IDT). [*Risk management — Guidelines], (2019). DSTU ISO 31000:2018. Kyiv: DP «UkrNDNTS» [in English]*
9. Upravlinnya ryzrkamy. Metody otsynuyannya ryzykiv (EN IEC 31010:2019, IDT; IEC 31010:2019, IDT) [*Risk management — Risk assessment techniques], (2023). ДСТУ EN IEC 31010:2022. Kyiv :DP «UkrNDNTS» [in English]*
10. Zakon Ukrainy vid 2 hrudnya 2010 roku № 2736-VI Pro zahalnu bezpechnist nekharchovoi produktsii [*Law of Ukraine On the general safety of non-food products] (2010, December 2). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-17#Text>*